

MATKARAPORTTI

**Suomen Atlantti-Seuran Nuorten delegaation
osallistuminen
Norjan Atlantti-Seuran Nuorten
"Nordic Region Security Conference" –konferenssiin
Oslossa
4.-6. huhtikuuta 2003**

Raportin koonnut:

Martti Setälä
Rehtorinpellonkatu 4-6 C 1106
20500 Turku
Puh. 040-536 6350
S-posti: masase@utu.fi / msetala@hotmail.com

SISÄLLYSLUETTELO:

Osallistujat	3
Ohjelma	3
Seminaarin taustaa	4
Käytännön järjestelyistä	4
Tiivistelmät luennoista/keskusteluista	4
The Nordic dimension in NATO and ESDP. Complementary organizations with competing agendas? (Jukka Harju, lauantai ap.)	5
Integration or separation? Islam and “the West” in the 21 st century (Anna Elfving, lauantai ip.)	8
The North-South relationship. Development aid as a security political tool? (Terhi Suominen, sunnuntai ap.)	12
EU’s global role- balancing the USA? (Axel Hagelstam, sunnuntai ip.)	14
Tiivistelmät työryhmistä	16
Lopuksi	23
Liitteet	1. Osallistujalista

OSALLISTUJAT

Valt. yo Anna Elfving, Helsinki
 Valt. yo Terhi Suominen, Turku
 Valt. yo Axel Hagelstam, Turku
 Pääsihteeri Jukka Harju, Helsinki
 HuK, Valt. yo Martti Setälä, Turku

Kaikki osallistujat ovat Suomen Atlantti-Seuran jäseniä ja aktiivisesti mukana yhdistyksen Nuorten toiminnan kehittämisessä sekä Helsingissä että Turussa.

OHJELMA

Saturday April 5 th	Sunday April 6 th
08:00-09:00 Breakfast at T-10	09:00-09:30 Breakfast at Krigsskolen
09:00-09:15 Conference opens	09:30-10:15 Panel debate with introductions. Theme related to the North-South relationship. Development aid as a security political tool? David Hansen (political adviser for Hilde Frafjord Johnsen)
09:15-10:15 Panel debate with introductions. Themes related to the Nordic dimension in NATO and ESDP. Complementary organizations with competing agendas? Sunniva Tofte (Univ. of Bath), Iver B Neumann (UD and NUPI), Thomas Ries (National Defence College Helsinki), Ingemar Dörfer (FOI Stockholm)	10:30-11:00 Questions/ debate.
10:30-12:00 Panel debate. Debate and questions from participants	11:15-14:00 Working groups. Lunch included in this session
12:00-13:00 Lunch	14:00-14:45 Presentation of results of working groups
13:00-15:00 Work groups: Themes related to the development of ESDP and NATO's challenges after the Prague summit. What is the role of the countries in the Nordic region?	15:00-16:00 Lecture and debate. Theme: EU's global role- balancing the USA? Anders Kjølberg, Försvarets Forskningsinstitut FFI Erling Skjønberg, MOD???
15:30-17:30 Lecture and debate. Theme: Integration or separation? Islam and "the West" in the 21st century. Bård Meland (Dr Theol.) Hege Storhaug (Human Rights Service Norway)	Conference ends no later than 17:30
17:30-18:30 Dinner	
18:30-19:00 Greetings from Europe	

SEMINAARIN TAUSTAA

Idea vuotuisen Pohjoismaisen turvallisuusseminaarin järjestämiseksi sikisi Atlanti-Seurojen järjestämässä Prahan Atlanttisessa Opiskelijoiden Huippukokouksessa Tshekissä marraskuun 2002 lopulla. Pohjoismaisten Atlanti-Seurojen nuoret edustajat totesivat tarpeelliseksi kokoontua keskustelemaan Pohjoismaisen yhteistyön mahdollisuuksista ja Pohjoismaita koskettavista haasteista.

Norjan Atlanti-Seuran Nuorten puheenjohtaja Njord Wegge otti vastaan tehtävän kokoontumisen järjestämiseksi. Kokouksesta keskusteltiin myös Viron Atlanti-Seuran järjestämän seminaarin yhteydessä Tallinnassa 1.2.2003, jossa paikalla oli edustajia Ruotsista, Suomesta ja Tanskasta.

Ennen seminaaria varmistui myös, että Baltian maat lähettäisivät delegaatiot paikalle. Latviasta ja Liettuasta saapui kaksi edustajaa molemmista ja Virosta yksi. He osallistuivat seminaariin lähinnä tarkkailijoina. Keskustelut käytiin lähinnä Pohjoismaiden edustajien kesken, mikä johtui osittain myös kielellisistä rajoituksista. Mahdollisesti tulevaisuudessa tämä yhteistyökonferenssi laajennetaan Itämeren alueen Nuorten turvallisuuskonferenssiksi.

Seminaarilla oli kolme keskeistä tavoitetta: (1) Informatiivinen ja koulutuksellinen: Luoda katsaus Pohjoismaita koskeviin turvallisuuspolitiikan ajankohtaisiin kysymyksiin. (2) Kehityksellinen: Tarkastella mahdollisuuksia Pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseksi ja syventämiseksi. (3) Verkostoituminen: Tuoda yhteen turvallisuuspolitiikasta kiinnostuneita nuoria ja kehittää verkostoa näiden tulevien pohjoismaisten turvallisuuspolitiikan ammattilaisten kesken.

Näiden tavoitteiden onnistumista arvioidaan tarkemmin tämän raportin viimeisessä luvussa.

KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYISTÄ

Delegaatiomme saapui Osloon perjantaina puolilta päivin. Ohjelmassa perjantain aikana oli tutustumista Osloon keskustaan sekä illemmalla Ruotsin delegaation tapaaminen sekä majoittuminen paikallisen Sotakorkeakoulun asuntolaan kahden hengen huoneisiin, joissa asuimme koko seminaarimatkan ajan.

Seminaari pidettiin lauantaina Osloon keskustassa Sotakorkeakoulun tiloissa ja sunnuntaina noin 10 km keskustasta Sotakorkeakoulun tiloissa kasarmialueella. Ruokailut hoidettiin lauantaina (aamiainen, lounas ja illallinen) sekä sunnuntaina (aamiainen ja lounas) järjestäjien puolesta.

Tämä matkaraportti on rakennettu siten, että sen toimittamisesta vastaa Martti Setälä. Jukka Harju on kirjoittanut koosteen lauantain aamupäivän osuudesta, Anna Elfving lauantain iltapäivän osuudesta, Terhi Suominen sunnuntain aamupäivästä ja Axel Hagelstam sunnuntain iltapäivästä. Jokainen on lisäksi tehnyt lyhyen yhteenvedon oman työryhmänsä keskusteluista (työryhmiä oli yhteensä kahdeksan ja jokainen delegaatiomme jäsen osallistui eri työryhmän toimintaan).

TIIVISTELMÄT LUENNOISTA/KESKUSTELUISTA

Parasta antia olivat ehdottomasti lauantain aamupäivän paneelikeskustelu sekä iltapäivän islamkeskustelu. Tämä on nähtävissä myös seuraavista tiivistelmistä, sunnuntain sessioista oli paljon

vaikeampi saada asiaa irti kuin lauantain loistavista keskusteluista. Lukija arvioikoon itse tiivistelmistä seminaarin alustajien kontribuution laadun.

The Nordic dimension in NATO and ESDP. Complementary organizations with competing agendas?

(Jukka Harju, lauantai aamupäivä)

TOMAS RIES

Tomas Ries piti ensimmäisen alustuksen, jossa hän arvioi Ranskan ja Yhdysvaltojen eriseuraisuutta, Euroopan ja ESDP:n vahvuuksia ratkaista kriisejä, yhteiskunnallisten palvelujen heikkenemisen luomia turvallisuusuhkia, Yhdysvaltojen tulevaisuuden suhtautumista Natoon, ja pohti Yhdysvaltain diplomaattista heikkoutta Irakin kriisin aikana.

Ranska on jo kylmän sodan ajoista lähtien ollut poliittisissa kysymyksissä vastakkain Yhdysvaltojen kanssa. Ranskan presidentti Charles de Gaullella oli suunnitelmissa ryhtyä kehittämään Eurooppaan omavaraisempaa puolustusta, jonka myötä Yhdysvaltojen painoarvo olisi Euroopassa heikentynyt ja Eurooppa ei olisi ollut tulevaisuudessa niin riippuvainen Yhdysvalloista, kuin se kylmän sodan aikana oli. Ranskassa on kuitenkin ollut ja on edelleen vahva anti-amerikkalainen mieliala jo kielipolitiikasta lähtien.

Ries analysoi Euroopan vahvuutta kriisien ratkaisijana. Kosovon kriisi näytti, että Euroopalla ja EU:lla ei ole vielä vahvuutta ja voimaa ratkaista konflikteja ilman Yhdysvaltojen sotilaallista apua. Euroopan unionilla on tällä hetkellä mahdollisuus toimia pienemmissä operaatioissa kuten Makedoniassa, jossa Euroopan unioni harjoittaa rauhanturvatoimintaa. ESDP ei ole NATO:lle kilpailija, koska se keskittyy enemmän eilisen ongelmiin.

Ries kritisoi Yhdysvaltojen diplomaattista heikkoutta ja kärsimättömyyttä Irakin kriisin aikana. Yhdysvaltojen presidentti George W. Bushin diplomatia oli liian aggressiivista ja kärsimätöntä suhteessa eurooppalaisiin, jonka vuoksi yksimielistä suhtautumista Irakin kriisiin oli hyvin vaikea saada.

Tomas Ries pohti myös Yhdysvaltojen tulevaisuuden suhtautumista Natoon. Jos Yhdysvallat päättää olla osallistumatta Naton kehittämiseen ja vahvuuden lisäämiseen niin se voi johtaa puolustusliiton kansainvälisen aseman selvään heikentymiseen. Yhdysvaltojen osallistuminen Natoon on tärkeää sen toimintakyvyn ja vahvuuden vuoksi. Naton uhkakuvat ovat myös muuttuneet. Kansainvälinen terrorismi on nousemassa selvästi uhka numero ykköseksi. Yhdysvaltojen toiminta maailmannäyttämöillä on, että se valitsee kumppaninsa, liittolaisensa ja tukijansa aivan itse – coalition of the willing -, joiden kanssa Yhdysvallat toteuttavat yhteisiä operaatioita.

Tomas Ries käsitteli vielä strategisen terrorismin entistä suurempaa uhkaa, joka on vielä vaarallisempi, kuin vihollismielisen valtion mahdollinen uhka. Biologisten aseiden käyttäminen terroristien johdosta on uhka johon kannattaa varautua. Globalisaatio on kansainvälistänyt valtioita niin myös terrorismia.

Pohjoismaiden hyvinvointivaltioiden rakenteiden ylläpitäminen tuo haasteita. Hyvinvointivaltioissa kahdeksankymmentä prosenttia (80 %) on päivittäisten peruspalvelujen varassa. Peruspalvelujen tuottaminen vaatii taloudellisia resursseja, jotka käyvät valtioilla vuosi vuodelta entistä vähäisemmiksi. Hyvinvointivaltion palvelujen radikaali vähentyminen loisi levottomuuksia ja

epätyytymättömyyttä ja ne voivat johtaa entistä suurempaan sisäisen turvattomuuden kasvamiseen. Vallankumoukset ja sisällissodat ovat uhkia, jotka voivat vahvistaa terroristijärjestöjen toimintaa tulevaisuudessa.

IVER B.NEUMANN

Neumann otti alustuksessaan esille Yhdysvaltojen uskonnollisuuden, jolla on suuri merkitys oman Yhdysvaltojen politiikan muotoutumiselle. Hän kuvasi Yhdysvaltoja yhteiskuntana, jossa talous ja poliittinen kuri on hyvin vahva. Hän sanoi, että Yhdysvaltojen johdossa on paljon henkilöitä, jotka ovat evankeliskristittyjä, jotka uskovat, että antikristus palaa maanpäälle ja he uskovat, että Irakin sota on yksi taistelu, jolla estetään antikristuksen paluu. Hän mainitsee nimeltä Yhdysvaltojen oikeusministerin John Ashcroftin, joka uskoo tämänkaltaiseen ajattelutapaan. Hän piti, että Irakin sota on myös tietyiltä osin myös uskontojen välinen sota. Hän sanoi, että uskonnoilla on kuitenkin hyvät arvonsa, jotka täytyy nostaa myös esille esim. ei saa tappa.

Neumann nosti uskonto-kysymyksen hyvin kärjekkäästi esille, joka vaikutti yleisöön sen verran, että myöhemmässä teemassa - Integration or separation? Islam and "the West" in the 21st century - yleisö otti erittäin hyvin osaa keskusteluun. Neumann huomautti myös, että sodan vastapuolet nostavat uskonnon hyvin paljon esille. Molemmat nimittävät toisiaan "suuriksi saatanoiksi". Hän piti kuitenkin uskonto-kysymystä harmittavana koko kriisin kannalta.

Hän vertaili myös Euroopan ja Yhdysvaltojen suhtautumista Irakin sotaan – miksi sotaa suhtaudutaan eri tavalla? Hänen mielestään passiivisuus ja aktiivisuus Irakin sotaan johtuu hyvin pitkälle kulttuurillisista eroista. Ei niinkään haluttomuudesta osallistua sotaan. Eurooppa on tottunut kärsivällisemmän diplomatian käyttöön. Kapasiteetti ei myöskään vaikuta passiivisuuteen tai aktiivisuuteen Irakin sodassa. Voi olla kapasiteettia, mutta ei halua käyttää sitä. Euroopan unioni ei tue Irakin sotaa, mutta hyväksyy sen.

Hän piti Irakin sotaa hieman kummallisena sen vuoksi, että Yhdysvallat on tiedottanut Irakin olevan erittäin vaarallinen valtio, johon on sen vuoksi pikaisesti hyökättävä. Neumannin mielestä Irak ei ole vaarallinen valtio, mutta Pohjois-Korea on sitäkin enemmän. Miksi Yhdysvallat ei hyökännyt Pohjois-Koreaan? Yhdysvallat ei hänen mielestään toimi loogisesti omalla toiminnallaan ja tarkoituksillaan.

Hänen mielestään Lähi-idän jälkeen Yhdysvallat voi suunnata Eurooppaan muokkaamaan sitä haluamaksensa näköiseksi. Sotilaallisesti Yhdysvallat ei hyökkää Eurooppaan vaan pyrkii entistä voimakkaammin vaikuttamaan taloudellisesti ja kulttuurisesti.

Neumannin toivoo, että Euroopan unioni ja Yhdysvallat eivät tulisi kisaamaan tulevaisuudessa sotilaallisenvoiman kapasiteetista. Hänen mielestään olisi kuitenkin hyväksi, että Euroopassa Yhdysvallat ja Euroopan unioni pääsisivät parempaan tasapainoon. Yhdysvalloilla on kuitenkin hyvin suuri vaikutusvalta Euroopassa. Hän ei haluaisi kuitenkaan ryhtyä rakentamaan yhteistä puolustuspolitiikkaa vielä, koska Itä-laajentuminen on vielä vaiheessa ja Euroopan tulisi olla parempi taloudellinen yhteenkuuluvuus.

Hän uskoo, että Belgia ja Ranska tulevat tulevaisuudessa olemaan tiukasti itsenäisemmällä linjallaan suhtautuessaan maailmantapahtumiin. Saksa on hänen mielestään vain väliaikaisessa tilanteessa suhtautumisessaan yhteistyöhön Yhdysvaltojen kanssa. Hän sanoo, että Saksan politiikka muuttuu, kun liittokansleri Gerhard Schröder luopuu vallasta.

ESDP:n tulevaisuuteen hän suhtautuu rauhallisesti. Hän uskoo, että ESDP tulee olemaan vasta 20-30 vuoden kuluttua varteenotettava tekijä. Hän sanoi, että mahdollisuudet ja toiminta eivät kulje ESDP:ssä käsikädessä. ESDP:n toiminta vielä hyvin vaatimatonta. Euroopassa suhtautuminen puolustusmenoihin on myös hyvin erilaista, kuin Yhdysvalloissa. Jos puolustusmenot pysyvät samalla tasolla niin ESDP:n kehitys tulee olemaan hyvin hidasta. ESDP:n menojen lisääminen ei ole hänen mielestään tarpeellista, koska Atlantin takana on yhteistyökumppani, jonka kanssa voi tehdä yhteistyötä. Euroopan unionissa on vielä pitkä taival talousyhteistyöstä turvallisuusyhteistyöhön.

INGEMAR DÖRFER

Dörfer aloitti alustuksensa muistelemalla, kuinka suuren huomion Yhdysvaltojen ohjuspuolustusjärjestelmän menojen suuruus sai kolme vuotta sitten Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Mutta Irakin sodan suuria menoja ei kukaan kauhistele. Tähän on vaikuttanut hänen mielestään 9/11:sta tapahtumat. Yhdysvalloissa puolustusmenojen huikea nousu on kansalaisten mielestä erittäin tarpeellista myös oman turvallisuutensa vuoksi. Tämä on ollut mielenkiintoinen kehitys. Hän halusi myös kertoa kuinka Yhdysvaltojen pitkäaikainen ulkopoliittinen vaikuttaja professori Henry Kissinger suhtautuu Irakin sotaan. Hän ei ole kuulemma tyytyväinen Yhdysvaltojen diplomatiaan, mutta kannattaa kuitenkin Irakin sotaa. Yhdysvaltojen diplomatian heikkous on myös epätydyttänyt monia muita kokeneita ulkopoliitikan taitajia.

Dörfer sanoi, että Clintonin hallinto oli erittäin kiinnostunut Balttien ja Pohjoismaiden turvallisuuspolitiikasta, mutta Kosovon kriisin vuoksi Yhdysvallat ehti suunnata katseensa muualle ja Yhdysvaltain hallinnon vaihtuminen vuonna 2000 vaikutti Yhdysvaltojen kiinnostuksen vähenemiseen katsoa Pohjoismaiden ja Balttien turvallisuutta kokonaisuutena. Naton laajentuminen kuitenkin merkitsi Yhdysvalloille erittäin paljon, koska se sai uusia liittolaisia Itä-Euroopasta. Irakin sota on vähentänyt Yhdysvaltojen kiinnostusta Eurooppaa kohtaan. Yhdysvaltojen politiikka liittolaisten valitsemisessa on selvästi muuttunut. Yhdysvallat valitsevat itselleen halukkaiden koalition ja toimii sen varassa.

Dörfer painotti, että imperiumit eivät ole ikuisia. Rooma, Napoleonin Ranska ja Neuvostoliitto eivät olleet ikuisia. Imperiumit kaatuvat aina aikojen kuluessa. Hän rinnasti, että Kreikka oli Rooman valtakunnalle sama, kuin Iso-Britannia tällä hetkellä Yhdysvalloille.

Dörfer muistutti myös, että Iso-Britannian pääministerillä Tony Blairilla on ollut suuri ESDP:n eteenpäin viejänä. Tony Blair puhui vahvasti vuonna 1998 Euroopan puolustuksen kehittämisen puolesta. Euroopan unionin hajaantuminen on hidastanut yhteisen puolustuksen kehittämistä, koska Ranska ja Saksa ovat eri leirissä muihin maihin verrattuina. Saksalla ja Ranskalla on suuri valta kehittää Euroopan unionia haluamaansa suuntaan. Ilman Saksan, Ranskan ja Iso-Britannian yhteistyötä on ESDP:tä hyvin vaikea kehittää.

SUNNIVA TOFTE

Tofte näkee ESDP tulevan toiminnan hyvin epäselvänä. Euroopan unioni ei ole vielä tarkasti määritellyt toimintasuunnitelmaa ESDP:lle, jota voisi tietoisesti ryhtyä kehittämään Euroopan unionin päättämään suuntaan. ESDP:tä kohtaan on hyvin vähän motivaatiota. Irakin sota on vähentänyt voimavaroja Euroopan unionissa ESDP:n suunnittelulle. Euroopan johtajien suhtautuminen ESDP:hen on kysymysmerkki. ESDP tarkoitus ja tavoitteet eivät ole vielä selkeytyneet. HVK tulee kesäkuussa toivottavasti selkeyttämään EU konventin laatiman ohjelman

mukaan ESDP:n toimintaa ja tarkoitusta. Mikä olisi ESDP – Nato – Yhdysvallat akselin rooli tulevaisuudessa.

Kylmän sodan jälkeisenä aikana on Euroopan unionilla ja Natolla ollut vakauttava rooli Euroopassa. Vakaus on myös herättänyt kysymyksiä juuri Naton, ESDP:n ja Yhdysvaltojen läsnäolon merkitykselle Euroopassa.

ESDP:llä on heikkouksia paljon. Tanska ei haluaisi toimia ESDP:ssä, koska kansalaiset vastustavat Tanskan toimintaa siellä, mutta päättäjät haluaisivat toimia. Norja, joka ei kuulu Euroopan unioniin haluaisi taas toimia ESDP:ssä ja olla mukana luomassa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. ESDP:n tulevaisuuden rooli vielä avoin, mutta ESDP:llä tulee olemaan enemmän ulottuvuuksia, kuin nykyisellä Natolla, jonka vuoksi ESDP:n kehittäminen vaatii aikaa ja kärsivällisyyttä. Euroopassa halutaan parempaa puolustusta ja turvallisuutta, mutta puolustusmenoja ei saisi lisätä. Siksi ESDP:n kehittäminen tulee olemaan vaikeaa. Eurooppalaiset pitävät kuitenkin turvallisuutta ja vakautta yhtenä tärkeimmistä tavoitteista Euroopassa.

Pohjoismaiden yhteinen ongelma on se, että kaikki Pohjoismaat eivät ole edustettuina Euroopan unionissa eikä Natossa. Tämä luo ongelmia Pohjoismaiden yhtenäisemmän ulko- ja turvallisuuspolitiikan muotoutumiselle.

Integration or separation? Islam and “the West” in the 21st century (Anna Elfving, lauantai iltapäivä)

IN SHORT

Bård Meland and Hege Storhaug have divergent views on the best ways of integrating Islam into Western society.

Meland believes that a change in attitudes should come from within Islam, from the Muslim parents or the Imams, rather than be enforced from above, from the Western society. He argues that some give and receive is necessary between the western society and Islamic communities for the two to live peacefully side by side.

Storhaug on the other hand emphasized that change will not come from within the Islamic community and that therefore democracy should be forced upon the Islamic societies. She believes that integration can be successful only when loyalty is to the state and democracy and not to the country of origin or to the mosque. Storhaug underlined that we should strive towards a multiethnic society and not a multicultural one since this only leads to segregation, violations of human rights and lack of freedom of religion.

MR BÅRD MELAND

Dr of Theology specializing in Islam and Christianity. Researcher for the Chief Chaplin in Norway.

Islam is slowly being integrated into some Western societies but at the same time, according to Meland, the opposite is also taking place. Consequently, the third or fourth generation of Muslims become less and less integrated into society. According to him this is something that has to be dealt with rapidly.

People are afraid of Islam. It's a warrior religion, oppressive, totalitarian. Meland mentioned Mrs Oriana Falachi who after the 911 stepped out of her objectivism towards Islam. In her book "Rage and Pride" she accuses Europe of having been too tolerant towards the Muslim religion. She believes that if we remain passive we will lose the war declared against us. According to Falachi, we, the Westerners, have to fight for our civilization. Meland argued that Falachi sounds much like Samuel Huntington in his book "Clash of Civilizations". Meland sees a problem in blaming Islam for being the source of violence as such a prophecy might be self-fulfilling. According to this theory the prime motive for the war in Iraq is religion while other motives like e.g. oil, are far less important. The US is hence fighting against the Anti-Christ while Saddam is fighting against Satan.

Meland asserted that relational issues, like intercivilisational, ethnical and cultural relations, have to be included in security issues. The 21st century should become one of peace and relations. One has to learn to understand the differences in order to cope with them. To elevate one's own culture above others' does not intelligently contribute to a solution.

Meland stated that Douglas Johnson makes exactly this point in his book "Religion, the Missing Dimension of Statecraft". According to Johnson, says Meland, the composition of conflicts is changing and most of the conflicts stem from a combination of factors related to ethnicity, language and culture. These are conflicts that conventional diplomacy is least suited to deal with. Diplomats should be less concerned with the exchange of information and instead learn to understand the emotional status of the parties. This emotional status is deeply rooted in history. What this means is that one should take off the ethnocentric eyeglasses and try to see things from the perspective of the other person.

Only when Islam is respected and intelligently dealt with can the west and Islam live peacefully side by side asserts Meland. According to him, one should include Islam in solving public issues such as criminality and education etc. The Islamic communities should contribute themselves to a change in their behavior. The change has to take place from inside rather than be enforced upon from above. If Imams and families contributed more, many cities would be safer places, says Meland. Western governments should consequently let the Islamic communities practice their religion in freedom because committed and serious Muslims are a resource to society.

According to Meland, the Western societies need people willing and able to cross religious and cultural boundaries to build a common society for the future. This will not be the primary society but the second (the primary society being e.g. Islam, political parties or gay rights movements). Separate identities will always remain. One has to learn how to balance them and nurture one's own identity. Sharing should bind us together.

Both western countries and Islamic communities have to be eager to learn from each other, otherwise there will be no good relations, only separation. We cannot require Muslims to adapt to our culture if we are not willing to accept the good fruits of Islam, emphasized Meland. There will be no global peace without peace between the religions. There will be no peace between the religions without dialogue between the two. The role of language is central both in literal meaning as in the extended meaning of a feeling of communality.

Both the western society and the Islamic community should give and receive. For this the religions should flourish. For them to flourish both an amount of separation and integration are required.

MRS HEGE STORHAUG

Storhaug works for the Human Rights Service and specializes in immigration issues and human rights seen from the perspective of women. She has a background in journalism and has spent some years living in Pakistan.

Lack of integration of Muslims

Storhaug uses statistics (she does not mention where they come from) to discuss the situation of immigrant Muslims in the Nordic countries. According to this statistics the situation for the Muslims is best in Denmark and worse in Sweden (Norway being somewhere between the two. She did not mention Finland).

According to Storhaug immigrant Muslims live in self-imposed isolation. When they increase in number they integrate less. According to her sources only 5 % of the immigrants in Denmark want to marry a Dane. She estimates that if the process continues every third inhabitant in Denmark in 40 years will be a Muslim.

In November 2001 the government coalition in Denmark put immigration issues on the agenda (they wanted the barrier to be higher for immigrants to receive permanent residency). Europe and the UN condemned Denmark for "muslimfobia", but according to Storhaug the government barely addressed the problem.

Storhaug underlined that Denmark has some 200.000 immigrants (2002) who have little desire to fit into the society. Immigrants from the 3rd world, like Turkey, Somalia, Pakistan, constitute 5 % of the population but consume about 40 % of the welfare spending. In Sweden the percentage is as high as 50 %. According to Storhaug, the welfare system encourages people not to work. She stated that most of the immigrant Muslims are not used to such a system and therefore many of them do not even try to find a job. For example, only 25 % of the men who have immigrated from Somalia have a job.

Of the 5.4 million people who live in Denmark about 4 % are immigrants. About 30 % in 2000 and 76,5 % in 2002 of those connected with rape in Denmark where of non-Danish background. Storhaug underlined that the same figure is to be found in Norway and Sweden.

Why did Denmark change its immigration law?

- 1) According to statistics 97 % of the second generation of Turkish immigrants married in Turkey and took their new spouse to Denmark. Of the third generation the percentage is 98 %.
- 2) Only 1/4 of the Turkish youngsters living in Denmark continue their education after compulsory school
- 3) 7 Muslims leaders proclaimed the wish to establish a Muslim state within Denmark that would adhere to the principles of Sharia.

Storhaug believes that we should strive towards a multiethnic society and not a multicultural one since this only leads to segregation, violations of human rights and lack of freedom of religion.

Further Storhaug insists on the state using force to include everyone into adapting basic values. Storhaug believes that loyalty has to be to the state and democracy and not to the country of origin or to the mosque.

DEBATE

There were a lot of comments and critique from the audience especially towards Hege Storhaug and her insisting on enforcing our values, especially democracy, upon immigrant Muslims. The debate became heated and continued for half an hour longer than it was supposed to. In the end the critics grew louder and the debate departed from its professional path and became rather personal.

AGAINST FORCING OUR VALUES (esp. democracy) UPON IMMIGRANT MUSLIMS

Meland stressed the importance of not enforcing our western values upon Muslims. He believes that Muslims should be coached through their own religion towards loyalty to democracy. He believes that Muslim communities should develop in their own terms, e.g. by establishing their own student organizations, etc.

Storhaug disagreed and insisted on the importance of integrating the mother as the mother consequently integrates the children. Storhaug argued that only 1/4 of the Turks continue their education after compulsory school because their parents live in ghettos. Because they are married away at a very early age. Because they travel back to their country of origin to find a husband/wife and bring him/her back to the new country. This person is not at all integrated into the new society. All of these facts has made Storhaug firmly believe that democracy has to be forced upon if integration is the intended goal.

One of the participants in the audience wanted to know exactly what Storhaug meant when she talked about using force to include people into society and how this is ever supposed to achieve integration? He further wanted to know what the measures are for doing this and whether they are democratic.

When talking about force, Storhaug argued, she only means that it shouldn't be so easy for immigrants to receive citizenship. She believes that for immigrants to successfully integrate into society it is important for them to speak the language of the host country. This, she argues, is also very important for the immigrant women as it allows them more education.

Meland, on the other hand, argued that when barriers are higher for getting citizenship the immigrants feel they aren't welcome and the end result is bad. Society should instead pay attention to preventive measures. Younger people have to be stimulated and encouraged to continue their education.

Another participant from the audience talked about the problems existing in society and insisted on one not being able to handle them with force. He emphasized the inclusiveness of democratic societies, how they even include those who do not want to be included.

Storhaug totally disagreed and explained that even in democracies as Sweden and Norway Muslims parents have to follow the values that exist in the Muslim community. Even though they live in a western society the Muslim parents aren't free to make their own choices of fear of being excluded from their primary society, the Islamic community.

IS IT POSSIBLE TO INTEGRATE ISLAM WITH THE WEST?

A participant from the audience commented on the paradox that most top leaders of extreme fundamentalists have a high education received in the West and wondered whether it is at all possible to integrate, unite, Islam with democracy? To this questions Storhaug answered that since Sharia, the Islamic law, does not allow divorces it would be rather difficult.

According to the view of another participant both Storhaug and Meland are too close to the case and therefore go astray. He believes that one has to pay more attention to poverty. One has to remember that Islam looks different from the viewpoint of a rich man than what it does from the eyes of a poor person. Storhaug underlined that there are only poor Pakistanis in the Nordic countries. All the rich ones go to the USA. Poverty is the main concern and that is exactly why integration is so important. The mother has to be integrated so that the child stands a chance.

A participant questioned Storhaug's comments and argued that since 1995 unemployment has been declining in Denmark and that investigation shows that integration into the job market leads to integration in a broader sense. Curious to know what law Storhaug talks about. Storhaug did not give a concrete answer to this questions, she only said that she referred to the Family Reunion Laws and that she definitely think Norway should copy them.

Another participant in the audience made the comment that as religion is power maybe this is why the Islamic Imams are against integration, to preserve their own power.

Meland stated that he does not believe that all rapists are religious Muslims. To this Storhaug replied by saying that nowadays Muslims are less and less integrated into Western societies and more and more conflicts arise between Western women and Muslim men. She stated that gang rape is increasing with fundamentalism in Pakistan.

So, to end, one can say that different backgrounds and experiences form the way thoughts and ideas are shaped. Meland's idealistic view of the possibility to integrate Muslims into Western societies if both parts show each other the cheek and welcome each other with open arms can maybe be explained by the fact that he is a theorist, a, what anthropologists would call "armchair" theorist, who makes grand designs on paper instead of going in to the field observing, participating. But I might be wrong and he has done so and nevertheless come to that optimistic solution.

On the other hand we have Storhaug's overly pessimistic views on the possibility to integrate Muslims, which probably stems from her daily dealing with Muslim women and the problems they face in their new country.

I would say both Meland and Storhaug are partly right and the truth lies somewhere between the two viewpoints. It is difficult for us to say much here in Finland as we have few immigrants to talk about. But we should listen to our Nordic colleagues so that when immigration increases here we are ready to deal with the consequences.

The North-South relationship. Development aid as a security political tool?
(Terhi Suominen, sunnuntai aamupäivä)

Tiivistelmä David Hansenin alustuksesta "Development aid as a security political tool?"

"The key characteristic of today's world is its interdependence. Your problem becomes my problem. One country's war becomes another country's asylum seekers. One country's pollution becomes another country's floods."

Tony Blair, Johannesburg 2002

Maailmassa on tällä hetkellä enemmän apua tarvitsevia maita kuin apua antavia maita. Kehitysapu on yksi parhaimmiksi havaituista keinoista auttaa apua tarvitsevia maita. Ongelmia on edelleen avun perille saattamisessa, vaikka parannusta on tapahtunut. Emme voi aina olla varmoja keitä autamme. Esimerkiksi Norja lähettää ruoka-apua Pohjois-Koreaan, mutta edelleenkin todella apua tarvitsevat eivät välttämättä sitä saa. Pelkän avun antamisen sijaan, olisi Hansenin mukaan tärkeä asettaa kehitysmaat "ajajan paikalle".

Tällä hetkellä tapa, jolla kehitysmaapolitiikkaa kehittyneissä maissa harjoitetaan, ei välttämättä ole ainoa oikea tapa. Hansen korostikin useassa yhteydessä suoran kehitysavun lisäksi globaalien kaupan merkitystä.

Maailmassa elää tälläkin hetkellä 1.2 miljardia ihmistä, jotka elävät alle dollari/päivä ja 2.8 miljardia ihmistä, jotka elävät alle 2 dollaria/päivä.

YK on asettanut seuraavat tavoitteet (UN Millennium Development):

- 1 Vähentää köyhyyttä ja nälkää.
- 2 Taata peruskoulutus pojille ja tytöille sekä parantaa lasten oikeuksia.
- 3 Parantaa naisten oikeuksia.
- suurin osa köyhyydessä elävistä (arviolta noin 70 %) on naisia
- 4 Vähentää alle viisi vuotiaiden lasten kuolleisuutta 2/3 osaan vuoteen 2015 mennessä.
- 5 Vähentää vastasyntyneiden kuolleisuutta 3/4 osaan vuoteen 2015 mennessä.
- 6 Ehkäistä ja estää kuolleisuutta AIDSiin, hiv:iin, malariaan etc. sekä estää niiden leviämistä vuoteen 2015 mennessä.
- 7 Taata lasten olojen paraneminen ja parantaa lasten turvallista kehitystä.
- 8 Parantaa maailman kehitysmaiden ja kehittyneiden maiden suhteita.

Hansen siteerasi esityksessään useaan otteeseen Jimmy Carteria. Rauha on avain moneen asiaan, kuten Carter on todennut. Ilman rauhaa tulevaisuus ei näytä yhtään paremmalta. Ennen kaikkea yhä syvenevä kuilu köyhien ja rikkaiden välillä on asia, jolle on tehtävä jotain.

Postmodernissa maailmassa etäisyydet lyhenevät ja maapallo kutistuu. Kehityksellä on niin hyviä kuin huonojakin puolia. Olemme entistä enemmän riippuvaisia rikkaista maista ja niiden kehityksestä. Tulee muistaa, että konfliktit jossain voivat hetkessä olla konflikteja toisella puolella maapalloa. Erityisesti Hansen korosti pakolaisongelmaa ja ennusti sen pahenevan vuosituhannellamme. Huolestuttavaa asiassa on se, että näistä pakolaisista peräti noin 80 % on naisia ja lapsia.

Tähän aikaa kuuluu myös kiinteästi median valta. Medialla on taipumus käsitellä yhtä kriisiä kerrallaan. Tämä saattaa vääristää käsitystä siitä, miten paljon maailmassa todellisuudessa on kriisejä.

Norjan linja korostaa, että kriisit tulisi hoitaa siellä missä kriisi on. Norjalla onkin pitkä, esimerkillinen historia rauhanturvatoiminnasta mm. Sudanissa ja Sri-Lankassa. Norja on yrittänyt saada maailman suurten valtioiden huomion kiinnitettyä maailman ongelmapesäkkeisiin.

Globsaali maailma on entistä enemmän konfliktialtis.

EU's global role- balancing the USA?

(Axel Hagelstam, sunnuntai iltapäivä)

KJØLBERG

USA:lla ja Euroopalla on ollut erimielisyyksiä ennenkin, eikä tämän päivän tilanne sinänsä ole uusi; konfliktien kanssa on opittava elämään. USA:lla ja Euroopalla on vahvoja yhteisiä intressejä, joten huonot suhteet ovat väliaikaisia. Tärkeää kuitenkin on ymmärtää USA:n ja Euroopan väliset erot, jotka mm ovat seuraavat:

- USA:lla ja Natolla on hyvin erilaisia rooleja kuin EU:lla. On typerää ajatella, että EU voisi viedä näitä rooleja USA:lta tai Natolta. Tämä ei ole mahdollista eikä toivottavaa.
- USA on yksinapaisen maailman johtava valtio, hegemoni.

Yksinapaisuus on toistuva ilmiö historiassa (Rooman valtakunta, Kiinan dynastiat jne.), mutta se eroaa selvästi lähihistoriamme aikaisemmista kansainvälisistä asetelmista. Yksinapaisesta asetelmasta puuttuu yksi helposti määriteltävä vihollinen. Turvallisuushkat tulevat sen sijaan periferiasta, terrorismin tai leviävien alueellisten kriisien muodossa.

Natolle tämä tarkoittaa, että yhtenäistä vihollista ei enää ole, vaan yhteisiä haasteita joita eri jäsenmaat kokevat eri tavoin. Naton viides artikla on siten menettänyt merkityksensä viimeisten kymmenen vuoden aikana. Kun viides artikla Naton päätöksestä tuli voimaan 12.9.2001 se johtui Eurooppalaisten jäsenmaiden halusta näyttää solidaarisuutta USA:ta kohti, eikä USA:n pyynnöstä. USA ei tarvitse, eikä halua Naton apua oman maan puolustamiseksi. Tämä näkökulma eroaa Norjan hallituksen kannasta Naton tämänpäiväisestä roolista.

Mikä Nato sitten on tänään? Natoa on muokannut kaikki ne haasteet ja uhkat joita se on kohdannut. Ensimmäinen kova haaste oli Korean sota, jonka myötä Naton todisti relevanssinsa, ja loi itselleen identiteetin ja toimivan rakenteen. Tämä rakenne on edelleen olemassa, mutta relevanssia kyseenalaistaan, varsinkin USA:n suunnasta. USA on Naton ydin, joten jos Naton relevanssi USA:n silmissä häviää, USA vetäytyy ja organisaatiosta tulee keskustelufoorumi ilman varsinaista käytännön roolia. 90-luvulla Balkanin sodat antoivat Natolle mahdollisuuden näyttää relevanssinsa taas, mutta tänä päivänä vastaavanlaista mahdollisuutta ei ole. Tämä aiheuttaa Naton pienemmille jäsenmaille ongelman: miten tehdä Natosta relevantti USA:n silmissä?

Saksalainen sosiologi Thomas (?) on määrittänyt kaksi organisaatiotyyppiä:

- a) Gesellschaft – seurue
- b) Gemeinschaft – yhteisö, ”a living thing”

Nato on perinteisesti edustanut molempia organisaatiotyyppiä, mutta nyt b-kohta, eli yhteisö-olottuvuus on vaarassa. Naton identiteetti on riippuvainen tästä, ilman sitä organisaation kyky reagoida nopeasti ja joustavasti uusiin tilanteisiin häviää.

USA:n ja Euroopan välistä yhteistyötä haittaa tänä päivänä se, että USA ei halua kenenkään tasapainottavan sen valtaa, kun Eurooppalaiset taas yrittävät tehdä juuri tämän. Tämä johtuu osittain siitä, ettei Eurooppalaiset vielä ole käsittäneet sen, että USA on maailman hegemoni, ja osittain siitä, ettei USA ole ottanut huomioon muiden maiden intressejä ulkopoliitikassaan. EU:n tulisi kehittää itselleen yhteisen ulkopoliitikan, joka ei pyri USA:n tasapainottamiseen, vaan uusien yhteistyömuotojen löytämiseen ja niiden painottamiseen. Esimerkiksi puolustusolottuvuudessa EU voisi panostaa sellaisiin kykyihin, joihin USA ei ole halukas panostamaan. Täten EU:n ja USA:n välinen työjako tasaantuisi ilman että he joutuisivat kilpailutilanteeseen.

USA:lla ja Euroopalla on erilaiset turvallisuuskäsitteet. USA (ja jossakin määrin Iso-Britannia) luottavat enemmän sotilaalliseen, voimakeinoin ylläpidettyyn turvallisuuteen, kun taas Eurooppalaiset uskovat vakauttamiseen, yhteistyöhön ja ennaltaehkäisemiseen. Eurooppaan on kehittynyt ns. turvallisuusyhteisö, "security community" (Karl Deutz), jossa sota on mahdoton. Tämän yhteisön luominen muualla on huomattavasti vaikeampaa kuin sodan voittaminen.

Sodanjälkeisen tilanteen hallitseminen ja demokratian rakentaminen vaatii kärsivällisyyttä. Konfliktin voittanut osapuoli pitää päästä eroon vihollisleimasta ennen kuin se voi onnistua jälleenrakentamisessa. Balkanissa Eurooppaa ei nähdä enää vihollisena, jolloin asukkaat hyväksyvät jälleenrakentamisen eikä koe sen pakotuksena vaan avustuksena. Tähän EU:lla on paremmat edellytykset kuin USA:lla. Tässä löytyy juuri se työjako Natolle, joka voisi antaa organisaatiolle uutta relevanssia: USA hoitaa sotilaallisen osan, ja EU vakauttaa jälkitilanteen. USA voisi tulla riippuvaiseksi EU:sta saadakseen legitimitietin toiminnalleen. "USA voittaa sodan, EU voittaa rauhan".

USA:n ja Euroopan väliset erimielisyydet ovat tärkeitä, sillä niiden kautta voi identifoida ne eroavaisuudet joita pitää käyttää hyväksi uuden yhteistyön rakentamisessa.

SKJØNSBERG

EU on taloudellisesti hyvin vaikutusvaltainen, mutta sotilaallisesti heikko. ESDP on EU:n yritys estää Balkanin epäonnistumisen toistumista. Norja suhtautuu positiivisesti ESDP:n kehittämiseen. Kööpenhaminan huippukokouksen päätös ei-EU -maiden osallistumisesta ESDP:ssä mahdollistanut Norjan osallistumista ESDP:n operaatioihin.

Turvallisuuspolitiikan tulee huomioida myös kriisien taloudellisia vaikutuksia. Talouspolitiikka on keskeinen turvallisuustekijä.

EU:n ja Naton välinen suhde ei ole strateginen, vaan perustuu ainoastaan yhteistyöhön. EU osallistuu vain niissä tapauksissa, kun Nato ei ole kiinnostunut toiminnasta. USA:n sitoutuminen Euroopan turvallisuuteen perustuu edelleen Natoon, mutta Natosta on tullut liian poliittinen USA:lle. Nato on viime 10-15 vuoden ajan modernisoinut itseään, ja tulee jatkamaan tätä kehitystä. Esim. terrorismin ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseen liittyvät tehtävät ovat otettu mukaan Naton agendalle.

Tulevaisuudessa Nato kokonaisuudessa tuskin osallistuu USA:n johtamiin operaatioihin, vaan jokaista operaatiota varten luodaan uusi koalitio niistä maista, jotka haluavat osallistua. Nato on tällaisessa tilanteessa hyvä foorumi USA:lle löytää halukkaita kumppaneita.

KESKUSTELU

Kysymys: Onko kansainväliselle areenalle nousemassa uusia halukkaita maita, jotka ovat enemmän kiinnostavia mahdollisina kumppaneina USA:lle kuin perinteiset liittolaiset?

Kjøberg: Tärkeä asia ei ole mitkä uudet maat ovat halukkaita osallistumaan leikkiin, vaan se, ettei USA ole halukas leikkiä kenenkään kanssa. Lisäksi halukkuus ei riitä, vaan kyky ratkaistaa. Jos yhteistyöehdokas USA:n silmissä ei pysty yhteistoimintaan, tämä jätetään ulkopuolelle. Erikoistuminen tiettyihin erityisaloihin on siksi välttämätöntä pienille maille.

Kysymys: Eikö yllä mainittu tehtävienjako USA:n ja EU:n välillä anna USA:lle vapaat kädet; EU joutuu siivoamaan USA:n sotkut pystymättä vaikuttamaan missä ja miten näitä sotkuja aiheutetaan?

Kjøberg: Perässä tulevilla toimijoilla on enemmän valtaa päättää miten asioita hoidetaan kuin sotaa käyvällä. Sota on vain pieni osa koko projektia. Esimerkiksi Afganistanissa asiat ovat palautuneet ennalleen koska työ ei viety loppuun; heimot sotivat keskenään, Talibanit ovat palaamassa jne.

Skjønsberg: EU:n ei pidä kilpailla USA:n kanssa, vaan harjoittaa rauhanturvaamista taloudellisella ulottuvuudella.

Kysymys: Onko Euroopassa ja USA:ssa eri käsityksiä terrorismin aiheuttamasta uhkasta?

Kjøberg: USA:ssa terrorismi koetaan dominoivana uhkana omaan turvallisuuteen. Euroopassa se koetaan riskinä; tärkeä, muttei dominoiva. Eurooppa on tottuneempi terrorismiin kuin USA.

TIIVISTELMÄT TYÖRYHMISTÄ

Työryhmätyöskentely koettiin delegaatiomme jäsenten mielestä erityisen antoisaksi. Työryhmien työskentelyn aktiivisin vaihe oli lauantain työryhmäsession yhteydessä, jossa pyrittiin vastaamaan annettuihin kysymyksiin eri näkökulmista. Lähes kaikki ryhmät saivat eri kysymykset ja jokaisella ryhmällä oli näkökulmana eri lehden näkökulma. Näkökulmia oli Washington Post –lehdestä Middle-East Broadcastingiin.

Sunnuntain työryhmäsessioon saatiin erikoistehtävä, jossa piti ottaa kantaa fiktiiviseen Pariisissa tapahtuneeseen strategiseen terrori-iskuun. Tässä vaiheessa työryhmien keskittyminen alkoi jo hieman herpaantua. Varsinainen työryhmien purku eteni jouhevasti jokaisen työryhmän esitellessä omat näkemyksensä sunnuntain konferenssirupeaman päätteeksi. Seuraavassa lyhyet raportit niistä työryhmistä, joihin delegaatiomme jäsenet osallistuivat:

Anna Elfving

Workshop: **EU's global role – Balancing the USA.** From the perspective of Die Zeit

- Eu's role as a counterpart to the USA should be rather political and social than military.
- Germany could think of a common European defence but would like Great Britain to take part in it. However, realizes the importance of the transatlantic link and hence believes that a development of a common defence should take place inside the frames of Nato.
- Germany would agree to Kagan's viewpoints in his article "Power and Weakness" of how and why America and Europe have divergent views on foreign policy

Terhi Suominen

Työryhmämme teema oli *Islam and the West* ja edustimme Washington Post –lehteä.

Työryhmämme jäsenet olivat:

Hans Olav Andreassen (Norway)
Kristina Baleisyte (Liettua)
Olav Tyldum (Norway)
Terhi Suominen (Finland)

Troels Egeskov Sorensen (Denmark)

Työryhmässämme keskustelu kävi heti alusta lähtien kiivaana. Aluksi meillä oli ryhmämme sisällä erimielisyyksiä siitä, millainen kanta Washington Postilla todennäköisesti olisi teemaamme. Toiset ryhmäläisistä olivat sitä mieltä, että kyseessä on hyvin äärikonservatiivi, nationalistinen amerikkalainen sanomalehti, joka seisoo uskollisena presidentti Geroge W. Bushin ja hänen hallintonsa takana. Toiset taas pitivät Washington Postia liberaalina, enemmän amerikkaista demokraattista suuntausta edustavana sanomalehtenä, joka ennemminkin suhtautui kriittisesti Amerikan tämän hetkiseen ulkopolitiikkaan. Lopulta konsensus saavutettiin ja linjamme muotoutui kahden edellä mainitun näkemyksen välimuodoksi.

Työryhmämme *Islam and the West* keskeisimmiksi kysymyksiksi nousivat:

- 1) Mikä tilanne on tällä haavaa? Ovatko islamilainen maailma ja länsi yhä kiihtyvämässä eroamiskurssissa toisiinsa nähden? Mikäli kyllä, miksi?
- 2) Onko olemassa mahdollisuus saavuttaa ymmärrys näiden kahden maailman välillä? Miten se tulisi käytännössä järjestää?
- 3) Mitä Irakin sodan jälkeen?

Pähkinänkuoressa työryhmämme ajatukset:

- 1) Vastakkain eivät ole islam ja länsi. Vastakkainasettelu ei toimi tilanteessa, jossa länsi ei seiso yhtenä rintamana. Irakissa sotaa käydään diktaturia vastaan, ei islamia vastaan.
- 2) Terrorismi on uhka, johon lännen on pystyttävä vastaamaan.
- 3) Korostimme, että yhteisymmärrys Euroopan unionin ja Yhdysvaltain välillä tulisi löytää. Transatlanttista linkkiä tulisi varjella tulevaisuudessa entistä huolellisemmin. Eurooppa tarvitsee Yhdysvaltoja ja Yhdysvallat Eurooppaa.
- 4) Irakin sodan jälkihoito tulisi tehdä yhdessä EU:n ja Yhdysvaltain kanssa.
- 5) Voimapolitiikan sijaan tulisi korostaa konfliktien ennaltaehkäisyä.

Axel Hagelstam

Ryhmätyöskentely toteutettiin pienissä ryhmissä, jotka saivat tehtäväkseen käsitellä Nato-aiheisia kysymyksiin tietyn lehden näkökulmasta. Lisäksi tuli ottaa huomioon, että edeltävänä päivänä terroristit olivat tehneet tuhoisan iskun Pariisiin.

Ryhmä 4: Diena; konservatiivinen Latvialainen päivälehti

"The future of NATO as an organisation"

Torben Jensen (Tanska)

Victoria Punga (Viro)

Magnar Olsen (?)(Norway)

Axel Hagelstam (Finland)

1. Mitkä haasteet tulevat olemaan Natolle keskeisiä? Miten viimeaikainen kehitys on vaikuttanut Natoon?
2. Jos Nato hajoaisi, voisiko ESDP:stä tulla Naton luonnollinen seuraaja?
3. Miten Pohjoismaiden tulisi toimia näissä kysymyksissä?

Viimeaikainen kehitys maailmalla on tehnyt Natosta tärkeämpi kuin koskaan. Natolla on kaksi päätehtävää: 1 perinteinen puolustusrooli, ja 2. terrorisminvastainen taistelu. Terrori-isku Pariisiin viime yönä alleviivaa Naton ja sen sisäisen koherenssin tärkeyden.

1. Naton haasteet:

- a) Naton tärkein haaste on terrorisminvastainen sota. Tässä yhteydessä on tärkeää, että Nato modernisoi itseään, jotta se paremmin pystyisi vastaamaan terrorismin uhkaan. Varsinkin joukkotuhoaseiden leviäminen ja järjestäytyneen rikollisuuden vastustaminen pakottavat Natoa kehittämään uusia kykyjä.
- b) Toiseksi tärkein haaste on Naton jatkuva laajentuminen. Tämän prosessin päämäärä on yhtenäisen ja vapaan Euroopan luominen. Laajentumisprosessin tulee ottaa huomioon Venäjän federaation intressejä, ylläpitäen ystävälliset välit tämän kanssa.
- c) Kolmas haaste Natolle on USA:n pitäminen Natossa. Transatlanttinen yhteistyö on ylläpidettävä hinnalla millä hyvänsä. Irakin tilanne ja terroriuhkukset todistavat, että Euroopalla ja USA:lla on yhteinen vihollinen.

2. ESDP:

Jos Nato jostakin syystä hajoaisi, ESDP olisi sen luonnollinen seuraaja. Tämä kuitenkin vaatii, että:

- ESDP kehittää kovan turvallisuuden ulottuvuuden
- ESDP:n päätöksentekoprosessi uudistettaisiin, jotta tarvittaessa EU voisi tehdä nopeita päätöksiä
- Itämerialueen maat tekisivät lähempää yhteistyötä, jotta pienten maiden äänet saataisiin kuuluviin. Tässä yhteydessä on tärkeää vahvistaa Itämerivaltioiden neuvoston (Council of the Baltic Sea States) roolia.

3. Pohjoismaiden yhteinen rooli turvallisuusyhteistyössä tulee kasvamaan, varsinkin Petersberg-tehtävien yhteydessä. Pohjoismaat tulevat jatkossakin toimimaan välittäjinä ja neuvottelijoina suurissa päätöksissä Natossa, EU:ssa ja YK:ssa.

Jukka Harju

POLITIKEN TYÖRYHMÄ

Osallistujat:

Jukka Harju	Suomi
Henrik Sand	Tanska
Rasmus Grove	Tanska
Ingus Kalnins	Latvia

Seminaarissa jaettiin osallistujat kahdeksaan työryhmään. Työryhmä oltiin jaoteltu eri uutislehtiin. Itse olin Politiken työryhmän jäsen. Politiken on tanskalainen sosiaaliliberaali uutislehti, joka kannattaa kaikkea kansainvälistä yhteistyötä ja kansainvälisiä järjestöjä. Ryhmällemme annettiin lauantaina kolme kysymystä:

LAUANTAI 5.4.2003 13:00-15:00

- Minkälaisia haasteita Natolla organisaationa on tulevaisuudessa? Kuinka maailmantilanteet ovat vaikuttaneet Natoon?
- Voisiko ESDP jälkeläinen Natolle sen mahdollisen kuoleman vuoksi? Miksi ja miten?
- Mikä rooli on Pohjoismailla kyseisissä tilanteissa?

Työryhmä piti elintärkeänä transatlanttisen yhteistyön jatkumista Euroopan ja Yhdysvaltojen välillä turvallisuuspolitiikan saralla. Pidimme tärkeänä, että Irakin sodan loputtua Naton jäsenmaat olisivat entistä yhtenäisempiä ja yhteistyökykyisempiä. Yhdysvaltojen aktiivista läsnäoloa Natossa pidettiin

hyvin tärkeänä puolustusliiton toimintakyvyn kannalta. Totesimme, että Euroopalla ei ole vielä valmiuksia toimia eri operaatioissa yksin ilman Yhdysvaltoja.

Natosta on tullut enemmän poliittinen elin, kuin sotilaallinen. Kylmän sodan jälkeen Naton rooli poliittisena toimijana on entisestään korostunut.

Naton "kuolemaa" Politiken ei toivo vaan korostaa Naton roolia sateenvarjona Pohjois-Amerikan ja Euroopan kohdalla. Nato luo samalla vakautta Pohjois-Amerikan ja Euroopan välille.

ESDP ei ole haastaja Natolle, koska Eurooppa on poliittisesti hajallaan suhtautuessaan yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. ESDP:n rooli tulee olemaan vahvasti rauhanturvaamisessa, humanitäärisessä avussa ja kriisinhallinnassa. ESDP on hitaasti kehittyvä organisaatio. ESDP tärkein rooli on aloittaa pienemmistä operaatioista ja ajan kuluessa kasvattamaan omaa rooliaan maailmannäyttämöillä.

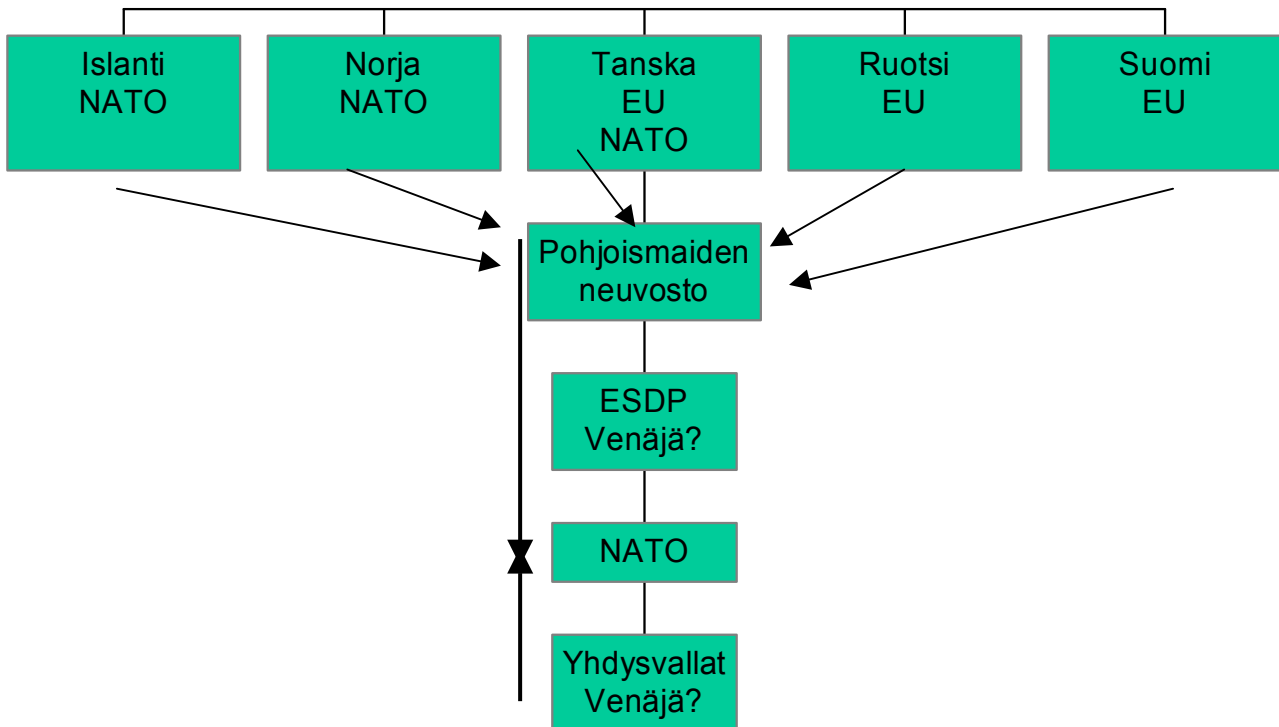
Mietimme, kuinka Pohjoismaat saisivat aikaan yhteisen turvallisuuspoliittisen linjan. Ongelmaksi muodostui se, että Pohjoismaat eivät ole jäseninä samoissa järjestöissä kuten Euroopan unionissa ja Natossa. Mietimme, kuinka Pohjoismaat saisivat yhteisen kannan muodostettua eri ulkopoliittisissa tilanteissa.

Suomi	Euroopan unioni	Islanti	Nato
Ruotsi	Euroopan unioni	Tanska	Nato ja Euroopan unioni
Norja	Nato		

Päädymme yksimielisesti siihen ratkaisuun, että väliaikaisena organisaationa Pohjoismaat voisivat käyttää organisaationa Pohjoismaiden neuvostoa yhteisen turvallisuuspolitiikan muodostamiseksi. Tämä loisi aivan uuden ulottuvuuden Pohjoismaiden politiikalle ja samalla nostaisi Pohjoismaiden neuvoston painoarvoa aivan merkittäväällä tavalla. Sääntöihin ja muihin yksityiskohtaisempiin asioihin emme ajanpuutteen vuoksi ehtineet puuttua.

Kaavio 1.

Kaavio kuvailee työryhmän ajattelemaa päätöksenteko järjestystä Pohjoismaiden näkökulmasta. Pohjoismaiden neuvosto määrittelee yhteisen turvallisuuspolitiikan Pohjoismaiden kesken, jonka myötä Pohjoismailla yhteneväinen kanta ESDP:ssä, joka muotoilee Euroopan unionin yhteisen kannan, joka taas vie kannan Natoon, jossa Euroopan unioni, Venäjä ja Yhdysvallat päättävät yhteisestä toiminnasta. Venäjän kohdalle on laadittu kysymysmerkki sen vuoksi, että työryhmä ei saanut selvyyttä siihen mitä kautta Venäjä toimii - ESDP:n vai Naton kautta?

Järjestelmän ongelmaksi huomattiin, että diplomaattinen prosessi vie liian kauan aikaa ja liian usean organisaation kautta.

SUNNUNTAI 6.4.2003 12:00-13:00

- Al-Qaida on suorittanut terroristi-iskun Pariisissa, Ranskassa ja tuhat ihmistä on kuollut. Miten työryhmämme näkee terrori-iskun vaikuttavan työryhmällemme asetettuihin kysymyksiin ja niiden lopputuloksiin?

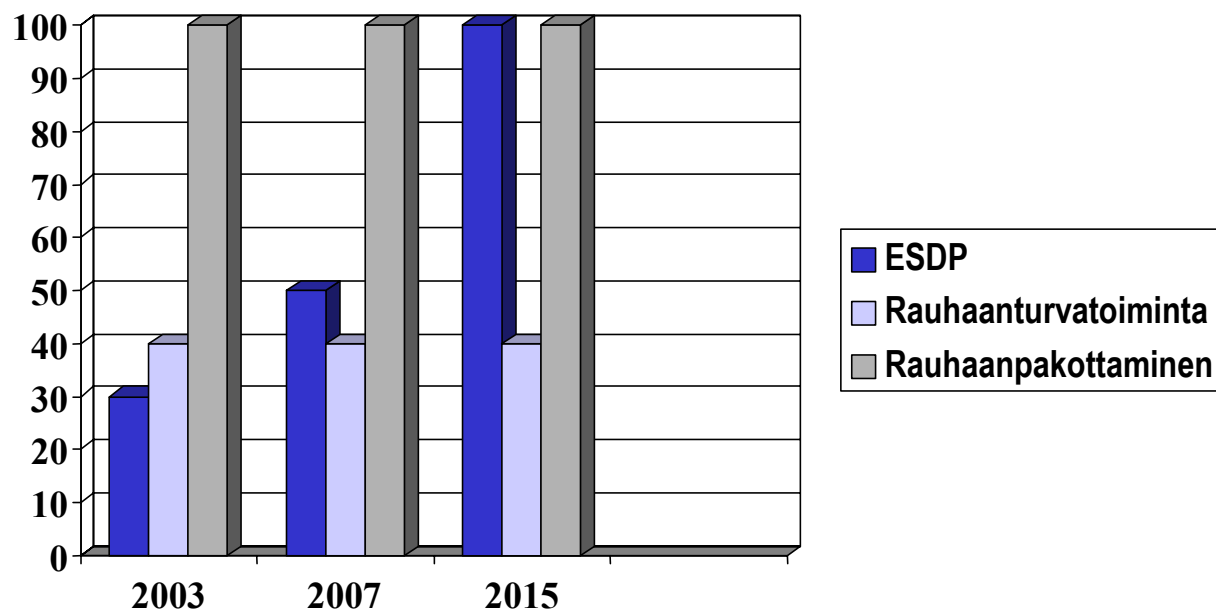
Työryhmämme näkee, että terroristi-isku muuttaa Ranskan aktiivisempänä sen osallistuessa terrorisminvastaisessa taistelussa. Ranskan suhtautuminen Irakin sotaan voi muuttua sotaa kannattavaksi. Euroopan maat tulevat suhtautumaan entistä kovemmin terrorisminvastaisessa taistelussa. Eurooppa on yhtenäisempi ulko- ja turvallisuuspolitiikan saralla. ESDP:n kehittyminen saa entistä enemmän vauhtia ja Nato on tulevaisuudessa yhtenäisempi toiminnassaan ja tavoitteissaan terrorismin torjuntaan.

ESDP:n odotetaan kehittyvän nopeasti rauhanturvatoiminnasta rauhanpakottamiseen. Eurooppalaisen puolustuksen kehittyminen saa hyvän myötätuulen. Naton rooli sateenvarjona tulee tulevaisuudessa korostumaan. Vaikkakin se menettää Eurooppa tulisi olemaan omavaraisempi puolustuksellisesti, ratkaisijana kriiseissä ja terrorisminvastaisessa taistelussa.

Kaavio 2.

Työryhmän mielestä ESDP:llä on potentiaalia kehittyä rauhanturvatoiminnasta rauhanpakottajaksi. ESDP ei ole kilpailija Natolle, koska ESDP:n vahvistuminen nähdään myös Naton vahvistajana. ESDP:n resurssien saaminen rauhanpakottamisen tasolle vaatii suotuisaa kansainvälistä

kehittymistä ilman, että on konflikteja Euroopan lähialueilla. Kaavio kuvaa mahdollisen aikataulun ESDP:n siirtymisestä rauhanturvaamisesta rauhanpakottamiseen.

Työryhmä tiedosti myös sen, että tulevaisuudessa Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan muotoutuminen on kovan työn tulos. Täytyy muistaa, että Euroopan valtioissa hallitukset ja johtajat vaihtuvat kohtuullisen usein ja tämä luo haasteen Euroopan unionille saada aikaan jatkuvuutta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan saralla. Valtioiden kansalliset edut menevät varsinkin suuremmilla jäsenmailla Euroopan unionin edelle. Tämä luo todellisia haasteita, joihin täytyy rohkeasti osallistua. Euroopan ja Yhdysvaltojen yhteistyön kannalla olivat kaikki ryhmän jäsenet.

Työryhmän työskentely oli sujuvaa ja yhteisymmärrys löydettiin varsin helposti. Ryhmän pieni koko loi hyvän ryhmähengen, aktiivisen tiedonvälityksen ja mielipiteenvaihdon. Osallistuminen työryhmätyöskentelyyn oli koko viikonlopun antoisin osuus.

Martti Setälä

Työryhmäni tarkoituksena oli vastata kysymyksiin: 1. Minkälaista EU:n kehitys on ollut globaalina toimijana viime vuosina? 2. Mitä USA:n ja EU:n välisissä suhteissa on tapahtunut 9/11 jälkeen? 3. Mikä tulee olemaan maailman johtovaltio lähitulevaisuudessa? Miten ja miksi? Näkökulmanamme oli tarkoituksena käyttää *the Times* -lehden näkökulmaa, mutta unohdimme jo työn alussa erityisen näkökulman. Emme myöskään erityisesti keskittyneet terroriteon vaikutuksiin.

Työryhmän keskustelu pyöri paljon tuttujen aiheiden ympärillä. EU:n kehityksen osalta todettiin helposti, että EU on kehittynyt, mutta todellinen fyysinen voima puuttuu. Talouden puolelle kylläkin tahtoa ja kykyä sekä resursseja on, valitettavasti varteenotettavaan toimijuuteen tarvittaisiin vielä sotilaallista voimaa ja tahtoa käyttää sitä. EU ei olekaan globaalissa turvallisuuspolitiikassa sen kapeassa merkityksessä suurvalta vaan toimija, jolla ei ole sotilaallista voimaa. (kehitysapua ja taloudellisia pakotekeinoja ei tässä lasketa).

Huomioimme myös sen, että EU on toiminut mm. terrorismin vastaisessa sodassa aktiivisesti ns. pehmeitä instrumentteja käyttäen (eli ei-sotilaallista voimaa käyttäen). Kävimme myös keskustelua siitä, minkälaista toimijuutta EU:lta pitäisi odottaa; riittääkö talouteen keskittynyt yksikkö vai tarvitaanko myös sotilaallisen voiman kehittämistä. Ongelmallista myös Euroopan ja USA:n mahdollinen vastakkainasettelu EU:n puolustuskyvyn kehittyessä (kuitenkin vasta kaukaisessa tulevaisuudessa).

EU:n toimijuuden suuri ongelma on, että sillä ei ole riittävää ulkopoliittista johtajuutta – ja kuka nyt suoralta kädeltä haluaisi alistua Saksa tai Ranskan johtoon. USA:n johtajuus on toistaiseksi ollut helpompaa sulattaa.

EU:n osalta valtavan osan huomiosta vie myös oma laajentuminen ja sen hallinta. EU on kääntänyt katseensa sisään päin eikä lähitulevaisuudessa pysty kääntämään sitä ulospäin.

Tuntui myös siltä, että eurooppalaiset eivät edes halua globaaliksi toimijaksi. Riittää, että hoidetaan asiat lähialueella ja pidetään periferia kunnossa ja vakaana. Pyritään omalla esimerkillä laajentamaan ja syventämään integraatiota sekä takaamaan korkea elintaso ja hyvinvointi EU:n kansalaisille. Toisaalta EU:nkin alueen yrityksillä on globaaleja intressejä ja EU on riippuvainen ulkopuolelta tuotavasta energiasta. Tässä kyvyttömyys projisoida voimaa globaalisti edes jollakin tasolla marginalisoi eurooppalaiset päätöksenteosta. Voi vaikka ajatella Irakin sodan jälkeistä jälleenrakennusta ja amerikkalaisten yritysten ylivoimaa USA:n hallinnon jakamalla markkinoilla.

911 muutti amerikkalaisten psyykeä paljon. He ovat tottuneet ratkaisemaan ulkopoliittisia ongelmia sotimalla ja heillä on pitkään ollut palkka-armeijat. Eurooppalaiset puolestaan ovat kokeneet koko yhteiskunnan kaikkien tasojen mobilisoineet maailmansodat ja täydellisen hävityksen kamarallaan niin voimakkaasti, että pasifismi on juurtunut syvään. Tässä ei ole kyse pelkästään Kaganin argumentoimasta "voiman puutteesta". Eurooppalaiset ovat myös joutuneet käsittelemään terrorismia (joskaan ei samassa mittakaavassa kuin 911 iskut) alueellaan vuosisatoja. Amerikkalaisille tämä on ollut paljon uudempi asia. (Toisaalta pitää muistaa, että USA:ssakin on ollut tapauksia esim. Arizonan pommitukset)

911 jälkeen USA näkee joukkotuhoaseiden leviämisen ja strategisen terrorismin erittäin akuuttina uhkana. Eurooppalaiset taasen eivät jaa samaa väistämättömän ja akuutin vaaran tunnetta. USA on sodassa ja se näkyy myös henkisessä kansakunnan tunnetilassa. Eurooppalaiset eivät sitä vastoin koe olevansa sodassa. Terrorismia vastaan kamppaillaan muttei sodita. EU:n etuna onkin eräänlainen pidemmän tähtäimen perspektiivi. Amerikkalaiset osaltaan haluavat nopeita ratkaisuja – jo istuvan presidentin kauden aikana hoituvia. Erityisesti amerikkalaisten tapa hakea ratkaisua sotilaallisen voiman käytöstä ärsyttää eurooppalaisia.

Lähitulevaisuuden perspektiivissä lyhyesti USA:lle ei löydetty haastajia. Maalla on niin suuri sotilaallinen etumatka ja niin voimakas tahtotila tällä hetkellä, että sisäisten asioiden kanssa painiskelevat EU ja Kiina, Venäjältä puhumattakaan eivät pysty nousemaan USA:lle vastapainoksi. Kysymys myös herää, tarvitaanko vastavoimaa? Ehkä ei, jos kyseessä olisi ns. hyväntahtoinen hegemonia. Bushin hallinnon huonosti hoidetun retoriikan ja erittäin itsekkään ja unilateralistisen politiikan kaudella tämä "hyväntahtoinen" näkemys tuskin saa taakseen paljon kannattajia.

Yhteenvedona Eurooppalaisten nykyinen linjaton politiikka nähtiin hyväksi, koska se keskittyi pehmeisiin instrumentteihin ja pidemmän tähtäimen vaikutuksiin. Suuria haluja Euroopan kehittämiseksi kohti USA:ta haastavaa suurvaltaa ei ollut. Kuitenkin transatlanttiset suhteet pitää

pitää hyvässä kunnossa ja hoitaa niitä, myös saada eurooppalaisten äänet paremmin kuuluviin. Tähän tarvitaan lisää eurooppalaista omaa sotilaskapasiteettia ja ennen kaikkea omaa tahtoa.

LOPUKSI

Yleisesti konferenssin onnistumisesta voisi todeta, että osallistujamäärä (noin 50 henkeä) oli erittäin hyvä yleisökeskustelun onnistumiseksi ja työryhmien työskentelyn sujuvaksi toimimiseksi. Myös oman kokemuksemme valossa osanottajat olivat kaikki melko hyvin perillä ajankohtaisista turvallisuuspolitiikan haasteista, eikä työskentelyä ja mielipiteiden vaihtoa haittaavaa osaamiseroa esiintynyt.

Summasimme tämän raportin alussa Osloon konferenssin tavoitteita¹. Niistä ensimmäinen onnistui hyvin. Käsiteltiin monipuolisesti mm. uskonnollisia ongelmia kansainvälisissä suhteissa ja Pohjoismaisten yhteiskuntien sisällä sekä keskusteltiin myös Irakin sodan vaikutuksista kansainväliseen yhteistyöhön, NATOon ja ETPP:aan. Hieman eriäviäkin argumentteja on löydettävissä lyhennelmistä, mikä on omiaan stimuloimaan argumenttien kriittiseen arviointiin ja kyseenalaistamiseen.

Itse Pohjoismaisen yhteistyön hahmotteleminen jäi pienempään osaan kuin mitä sille olisi voinut suoda. Lähinnä ongelmia kerrattiin Sunniva Toften alustuksessa ja yhteistyön muotoja hahmoteltiin muutamissa työryhmissä, jotka kylläkin saivat mielenkiintoisesti eriäviä johtopäätöksiä. Erittäin mielenkiintoista oli suomalaisesta perspektiivistä seurata Skandinavian maiden siirtolaisongelmia. Olisi ensiarvoisen tärkeää ottaa oppia ja hoitaa Suomessa siirtolaisuuteen liittyvät yhteiskunnalliset haasteet kunnialla ennen varsinaisten ongelmien syntymistä.

Verkostoituminen onnistui myöskin erinomaisesti. Sovimme jo seuraavasta Pohjoismaisesta seminaarista vuoden kuluttua Ruotsissa, kun Ruotsin Atlantti-Seuran Nuoret ottivat sen järjestämisvastuulle. Työryhmien, taukokeskustelujen ja illanviettojen kautta saimme varmasti kaikki tiivistettyä suhteita pohjoismaisiin kollegoihimme ja niihin muutamiin baltteihin, jotka paikalla olivat.

Olemmekin vakuuttuneita, että Pohjoismaisen yhteistyön tiivistyessä myös yhteisten projektien ja ajatustenvaihdon määrä tulee lisääntymään, mikä on omiaan syventämään ja elinvoimaistamaan pohjoismaista yhteistyötä. Erittäin mielenkiintoista on myös nähdä, kehittykö yhteistyöstä vahvalle Pohjoismaiselle nuorten yhteistyölle perustuva koko Itämeren alueen kattava toimintaverkosto, ja syntykö sellainen Pohjoismaisten yhteistyökonferenssien rinnalle vai tilalle.

Monet kansalliset nuorten organisaatiot ovat vielä perustamis- / kehitysvaiheessa (paitsi Norjassa ja Tanskassa), mutta uskomme niiden kehittämiseen sitoutuneen joukon tahtotilan olevan niin voimakas, että toiminnan voi odottaa lisääntyvän ja laajenevan supistumisen sijasta.

Osloon konferenssimatka oli erittäin onnistunut ja odotamme innolla seuraavaa tapaamista Ruotsissa vuoden kuluttua sekä muita mahdollisia ad hoc tapaamisia Pohjoismaisten kollegojemme kanssa.

¹ neljä keskeistä tavoitetta: (1) Informatiivinen ja koulutuksellinen: Luoda katsaus Pohjoismaita koskeviin turvallisuuspolitiikan ajankohtaisiin kysymyksiin. (2) Kehityksellinen: Tarkastella mahdollisuuksia Pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseksi ja syventämiseksi. (3) Verkostoituminen: Tuoda yhteen turvallisuuspolitiikasta kiinnostuneita nuoria ja kehittää verkostoa näiden tulevien pohjoismaisten turvallisuuspolitiikan ammattilaisten kesken.